

1575

Tæt på Himlen

Hvis sten kunne tale

”**K**om Jacob. Jeg har noget, jeg vil vise dig. Noget, der vil gøre Herren glad og os stolte. Kom min dreng. Vi to er en del af noget større – derfor må vi også gøre store ting”.

Den aldrende stenhugger lader sine **gigtplagede**¹ fingre hvile et øjeblik på sin lille **lærlings**² hoved. Hans hænder ryster let, og han kvæler et host i ærmet af sin kappe.

I årevis har han drømt om en søn. I årtier har han bedt Gud om at velsigne ham og hans hustru Elisabeth med en, der kan arve familiens forretning. De Vriendt-familien har været stenhuggere og -kunstnere i mere end hundrede år, og han har fundet det svært at acceptere sin skæbne: At hans gren af slægten ender. At han, Cornelis Floris de Vriendt – den mest succesfulde af familiens fire kunstneriske brødre, ikke er den, der skal give faklen videre.

Og nu er det endegyldigt for sent. Han er 60 år gammel, har tilbragt sit liv med at hugge sten for Europas fineste, har rejst verden rundt flere

gange og er nu endt i Danmark. For foden af det slot, han for år tilbage var med til at skabe – og som han nu har valgt at genbesøge.

”Kom Jacob! Lad os gå højere op! Op, hvor Gud og de vingede væsener regerer,” siger han og smiler tandløst.

Med trætte ben og et solidt tag i lærlingens ene skulder forlader Cornelis Floris slotsgården og dens syngende lyd af hammer, der møder **mejsel**³. Lyden af hans barndom. Stenene har været hans vugge, de har været hans liv, og snart kommer de også til at pryde hans grav. Alderdommen og det hårde stenarbejde har sat

Gigtplaget¹

Gigt er en sygdom, der giver smerter i led, ryg og muskler, så man får svært ved at bevæge sig og gribe om ting.

Lærling²

En person, der er i lære hos en ‘Mester’.

Mejsel³

Et værktøj, der bliver brugt til at arbejde med sten, metaller og træ.

sine spor. Den gamle stenhugger kan mærke, at han ikke har langt igen.

”Hvad synes du om vores **vandspyer**¹? Er de ikke smukke? Det er vores del af arbejdet, ved du nok. Dér kunsten kommer ind, dér stenen bliver levende”.

Jacob nikker. Vandspyerne er noget særligt. Deres ansigter er trukket sammen af muslinger og fisk fra Sundet. Deres groteske former kommer til live i stenhuggernes hænder og bliver sat op til skue og beundring for både nutiden og fremtiden. Jacob er stolt af at arbejde for Cornelis Floris. Han er berømt i deres hjemby Antwerpen, men også kendt af alle de mægtigste konger og velkommen i selv de fjerneste lande. Floris er et navn, man kender. Han stammer fra en vigtig slægt af stenhuggere – mænd, der alle kan noget særligt med deres hænder: Den ene bror er maler og tapetdesigner, den anden pottemager og den tredje glaskunstner. Kreativitetens åre er stærk i de Vriendt-familien.

Det umage par er nu nået helt op i toppen af Duetårnet, og Jacob ser til sin overraskelse, at de skal længere endnu. Den gamle stenhugger

Cornelis Floris kravler ud af vinduet og nikker opmuntrende til sin lærling, før han vender ansigtet op mod vinden og med dødsforagt begynder at balancere på de brædder, der allerede ligger klar til deres færd hen over tagryggen.

Vandspy¹

De smukt forarbejdede sandstensskulpturer på Kronborgs mure, der havde til opgave at lede vandet væk fra bygningen. Datidens smukke bud på et nedløbsrør.

Bygherre¹

Den person, der styrer byggeriet og alle håndværkerne. Sørger for, at de når diverse delmål og tidsfrister, så arbejdet bliver færdigt til tiden.

peger på en stenranke – en såkaldt feston – der ligger klar langs væggen. Den er besat med udskårne blomster, druer og frugter – ser helt livagtig ud i Sundets flimrende sollys.

”Tag den dér, og vær sikker på at have din hammer og mejsel med! Vi skal ud på taget”.

Cornelis Floris kravler ud af vinduet og nikker opmuntrende til sin lærling, før han vender ansigtet op mod vinden og med dødsforagt begynder at balancere på de brædder, der ligger klar til deres færd hen over tagryggen.

”Det hér under os er Guds hus. Det er kirken. Det er kun passende, at det er hér, vi sætter den. Vores hyldest til Gud og hans skabertrang. Kom min dreng!”

Jacob er helt nede i knæ, da han når ud til sin læremester. Han skubber den tunge stenguirlande foran sig. Forsøger ikke at kigge ned. Der er langt ned til huggeriet i gården. Vinden bærer stemmerne og stenhuggernes rytmiske slag med sig, og Jacob behøver ikke kigge ned for at vide, at der er kommet tilskuere. Der er altid tilskuere til deres afsluttende arbejder, og Kronborgs **bygherre**¹, Hans van Paeschen, er en af Floris’ nære venner og samarbejdspart-

ner. Han ved, at Cornelis Floris netop har færdiggjort Kong Frederik IIs fars gravmonument. De **nederlandske**¹ stenhuggere er i høj kurs hos **danerne**², hvor håndværkerne minder mere om arbejdsmænd end om kunstnere. Rygterne siger, at Hans van Paeschen også har skaffet sig arbejde hos den verdensberømte **astronom**³ **Tycho Brahe**^{*}, der bor på **Hven**⁴.

Mesteren og lærlingen bruger nogen tid på at sætte festonen fast øverst oppe på kirkemuren.

”Vi er en stor familie, ved du nok. Vi stenhuggere. Vi håndens folk. Vi lever videre, længe

efter at vi er borte. Og denne lille hilsen ... den vil rejse på tværs af generationer, på tværs af familier, på tværs af blodet og fagets bånd. I dag er du min søn. I dag skal vi to sætte vores mærke. Sammen. Kom min dreng.”

Den gamle stenhugger griber med sine hvide fingre om hammeren, blotter sine læber i et tandløst smil og sætter sine **initialer**⁵.

”Værsgod Jacob. Din tur. Og husk så at skrive årstallet også. Det herrens år 1575. Året, hvor vi to kom tæt på Himlen.

Nederlandske¹

Datidens navn for hollændere.

Danere²

Datidens navn for danskere.

Astronom³

En videnskabsmand, der er optaget af universet og himmel-legemerne.

Hven⁴

En lille ø ud for Helsingørs kyst, som du kan se fra Kronborg.

Initialer⁵

Forbogsstaverne i for- og efternavn.

Lapidarium⁶

En udstilling eller samling af smukke gamle sten og statuer.

Fiktion, baseret på virkelige hændelser fra 1500-tallets Kronborg Slot

Vi har sat Cornelis Floris de Vriendt på Kronborg under de sidste få afsluttende arbejder af hans smukke stenskæringer. I virkeligheden nåede han aldrig at se slottet igen – han døde i 1575. Festonen ligger dog ganske livagtig og smuk på toppen af kirkens tag – en kopi, men dog dér, hvor den

blev fundet under én af restaureringerne af slottet. Kronborg har været brændt ned, tømt for indhold og ombygget. Dér er ikke meget – ud over kirken og Erik af Pommerns Camera – der er originalt længere. Den oprindelige feston findes dog stadig i Kronborgs **’lapidarium’**⁶.

* Se **’Personer du bør kende’** bagerst i bogen.